

DOMOLJUB

Glasiło Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Kmetje, v zadrugah je rešitev!

Pri nas je še vedno veliko premalo umevanja o pomenu združništva. Še veliko premalo se zavedamo pomena, ki ga ima združništvo za naš kmetijski stan in ki ga bo imelo posebno v bodočnosti. Čeprav imamo že lepo razvito združništvo, na stotine raznih kmetijskih zadrug, ki dobro delajo za kmetijski blagor, na stotine hranilnic in posojilnic, ki zbirajo prihranke z dežele in jih zopet dajejo v roke najbolj potrebnim, vendar se po večini ne zavedamo, kakšen blagoslov so te stotine zadrug in posojilnic za kmetijski stan, koliko slabše bi bilo naše gospodarstvo brez zadrug in kaj vse bi še lahko dosegli, če bi se vsi zavedali važnosti združništva, pomena združništva za napredek kmetijstva.

»Vsak zase, Bog pa za vse!«

Zal, da ravno na kmetih še mnogokrat slišimo geslo: »Vsak zase, Bog pa za vse,« da ravno na kmetih še ni razumevanja za skupnost in združevanje. »Vsak zase«, to je čisto liberalno načelo. To načelo oznanjuje sebičnost in zametuje krščansko načelo pomoči in ljubezni do bližnjega. S tem geslom se izgovarja sebičnost, kadar bi moral odpreti srce in odpreti roke za trpečega brata. In da potolaži vest, da obleče in olepša svoje golo sebičnost, še pristavlja: »Bog pa za vse« in se izgovarja na Boga za svojo brezmejno sebičnost. To načelo je še globoko ukoreninjeno na kmetih še iz prejšnjih časov oderuštva, ko je vaški mogotec brez usmiljenja odiral kmeta in ga nazadnje s celo družino pognal izpod rodne strehe beračit ali pa v tujino na delo.

Nsak zase je slab, v združenju je moč.

Osnovno načelo združništva pa je krščanska ljubezen do bližnjega. Združništvo uči: vsak zase je slab, vsak zase se težko bojuje z neugodami življenja, zato se združujte, zato si med seboj pomagajte; le združeni z vzajemno pomočjo boste močni.

Vsi stanovi so se že organizirali, imajo najrazličnejša društva, udruženja, stanovske zbornice itd., da varujejo in uveljavljajo proti vsakemu svoje strokovne in gospodarske koristi. Ali naj bo edino kmet prepuščen vsak sam sebi, obdan vsak z

zidom in ločen od sosedov, dela vsak zase in vsak po svoje? Ako si ne bomo sami pomagali s tem, da se združimo, ako ne bomo vsi združeni delali za napredek kmetijstva, potem bodo prišli slabi časi.

Samo pogledjmo malo okoli! Ali ni ravno kmet najbolj izpostavljen raznim neugodam, ali ni ravno kmet pri svojem delu in gospodarstvu najbolj navezan na pomoč sosedov? Požar uniči poslopja, toča pobije polja, bolezen vzame živino itd. Ali bo tedaj tudi klical: »Vsak zase.« Ravno neugode nam najbolj glasno in najbolj jasno pridigujejo: »Združujte se in pomagajte si vzajemno; danes je zadela nesreča sosedu, jutri lahko zadene tebe.«

Pa bo kdo dejal: »Saj pomagamo sosedu, če ga zadene nesreča!« Vprašajte takega, ki je bil v nezgodi navezan na sosedsko miloščino, ta vam bo najbolje vedel povedati, koliko si je pomagal z miloščino, kako težko je prositi in koliko grenkih je treba slišati. Ali ni bolj pametno, bolj gospodarsko in v nesreči več pomagano, če imamo vzajemno zavarovalnico proti požaru in toči, če imamo živinorejske zadrug, ki imajo tudi zavarovanje živine.

To je pri neugodah. Kaj pa pri delu in gospodarstvu? Ali niso ravno kmetje tu najbolj vezani na vzajemno pomoč? Tega ni treba razlagati, to vsi dobro razumemo. Če je poljedelski stroj predrag za posameznika in ga posameznik tudi malo rabi, mogoče le par dni vsako leto, ali se ne izplača najbolj stroj naročiti skupno? Je pa danes tako, da tudi mali kmet brez strojev ne izhaja. Ostaja mu premalo časa in delavci so predragi. Vnovčevanje mleka se more vršiti danes le s stroji in z razpošiljanjem v daljne kraje, ako hočemo dobiti za mleko primerno ceno. Vprašajmo se, ali si bo vsak posameznik nabavljal drage mlekarniške stroje in vsak posameznik razpošiljal mleko od par kravic po železnici. Danes so se razvile panoge kmetijstva, kjer se more z dobičkom in dobro delati le s stroji in le skupno. V takih slučajih smo navezani na zadrugo. Ali ako hočemo nabaviti umetna gnojila, semena in druge kmetijske potrebščine, bomo naročili to skupno naravnost od tovarne, ker dobimo tako mnogo ceneje nego od raznih

prekupcev in ker mnogo prihranimo na prevoznih in drugih stroških. Zato nam je treba nabavne zadrug.

»V španoviji še pes crkne.«

Pravijo, da v španoviji še pes pogine. To se sliši zelo pogosto na kmetih, ako kdo hoče izpeljati kako skupno stvar. Tudi to je staro liberalno načelo, zelo vkoreninjeno. Res je, da se bo skupna stvar slabo obnesla, ako »španovija« sestoji iz samih sebičnežev, ako misli vsak samo na svoj žep, ako brez vesti samo za tem stremi, kako bi drugega v španoviji prikrajšal.

Zadruga pa je urejena španovija. Zadruga ima svojo postavo, to so združna pravila; v njih so določene vsakemu združniku dolžnosti in pravice, ako jih sam ne spozna po svoji vesti. V pravilih je določeno, kako se gospodarji, kdo nadzira, kako se polagajo računi. In ako se izvršujejo pravila (za kar ima vsak združnik skrbeti), tedaj bo zadruga španovija, v kateri ne bo treba poginiti, ampak se bo vsakemu »španovarju« dobro godilo.

Tisti, ki se sklicujejo na to, da v španoviji še pes pogine, premalo cenijo dostojanstvo človeka in njegov družabni značaj. Saj je človek od narave pripravljen in vezan živeti v družbi, v skupnosti z drugimi. In kakor mravlje in čebele živijo in gospodarijo le v urejeni družbi, vsaka zase pa propadajo, podobno je tudi s človekom. Saj ni naravno, ako je človek človeku volk; naravno in krščansko je, da je človek človeku brat. Pa še celo volkovi se družijo in se skupno branijo in skupno iščejo hrane, ako je sila dosti velika.

Povedali smo, kako velik je pomen združevanja, pomen zadrug za kmeta v neugodah in pri delu in gospodarstvu. Vprašanje je, kaj pa bo z gospodarskim napredkom? Ali bo vsled združevanja napredek trpel? Ali zopet vsak zase najboljšo napreduje? Nikoli človek ne zna dosti in vedno se lahko še kaj nauči. Nauči se pa lahko iz lastne skušnje. Toda pravijo, da vsaka skušnja nekaj stane, nekatere so pa zelo zelo drage. Zato je veliko bolje, če se uči od drugih. Eden zna dobro in ima izkušnje v tej stvari, drugi zopet v drugi. Ako se razgovorimo, ako povemo drug drugemu svoje gospodarske izkušnje in si podelimo nasvete, potem bo vsakdo iz našel v svojem gospodarstvu kako stvar,

ki se da izboljšati, bo vedno kaj dobil, kar se da napraviti ceneje, z manjšim trudom, z manjšo izgubo časa. Gospodarstvo pa postaja dandanes vedno težje, vedno bolj je treba obračati in računati, da se lažje izhaja, da se več pridela itd.

Pravijo, da jo najbolj moder najprej »zamodruje«. Tak, ki misli, da sam vse zna in najboljše zna, ki noče slišati nobenih nasvetov, takemu se posebno rado kaj pokazi. Kadar misli, da bo napravil najbolj modro, se rado pokaže, da je napravil veliko bedarijo.

Zdaj pa poglejmo, ali ni ravno združništvo kot ustvarjeno, da dela za napredek kmetijstva na vseh poljih. Smelo lahko trdimo, da se imamo za velikanski napredek živinoreje v zadnjih 15 letih zahvaliti združništvu. Živinorejske zadruge so bile, ki so vpeljale dobro čisto plemensko živino, ki so učile, kako odbirati plemensko živino, kako gledati na dobre lastnosti plemenskih živali, kako gospodariti na hasnovitost živine in posebno na mlečnost, kako skrbeti za svetle, zračne hleve, za čiščenje živine in pravilno krmlenje, za pašništvo itd. itd.

Slep in gluha mora biti, kdor ne vidi in ne sliši, kaj je združništvo napravilo za povzdigo kmetijstva. In še večje naloge čakajo združništvo v bodočnosti, ker brez dvoma prihajajo za kmetijstvo težki časi. Tedaj se bomo bolj zavedali, kaj nam je zadruga in se je bomo oklenili kot svoje rešitve.

Kako centralizem žre.

Kaj je centralizem, smo že stokrat povedali. To je oni način državnega vladanja, pri katerem odločuje vedno in povsod, za velike in majhne stvari samo Belgrad in nihče drugi. In sicer odločuje v sto slučajih petindevetdesetkrat prepozno in napačno (ker pač naših razmer ne pozna) in ima raditega naše ljudstvo ogromno škodo.

Toda četudi smo stokrat povedali, kaj je centralizem, vendar bodo naši ljudje še le takrat popolnoma razumeli, kaj je centralizem, in v kakšno gospodarsko in kulturno nesrečo so nas vrgli liberalci in samostojneži, ko bodo to čutili na lastni koži. In to najbridkejšo spoznanje že prihaja. Celo vrsto žalostnih zgledov bi lahko navedli, kako centralizem gospodarsko uničuje naše ljudi, pa nimamo prostora. Vendar najznačilnejših ne bomo mogli zamolčati. Ena takih zgodb je sledeča:

Neki posestnik blizu sedanje italijanske meje je 28. avgusta 1920 zapregel voz, da se popelje na božjo pot na Dobrovo. Ko se pelje po cesti proti Vrhniki, dohiti človeka, ki je nesel v roki zavoj. Ta ga poprosi, če sme na voz, ker je še daleč do Vrhnike. Po stari kranjski gostoljubni navadi sprejme posestnik neznanega človeka na voz. Ko se pripelje na Vrhniko mimo carinarne, carinarji pregledajo voz in najdejo v zavoj, katerega je imel neznanec, tihotapsko blago. Kaj se zgodi? Carinarji zaplenijo ne samo zavoj, temveč tudi voz in konja. Drugi dan pošljejo vse skupaj v Ljubljano, kjer so takoj pripoznali, da je voz s konjem krivično zaplenjen; toda vrniti da ne smejo dokler v Belgradu ne

razveljavijo zaplembe. Konja so posestniku vrnili v rejo, voz — vreden 15.000 K — pa je obležal v Ljubljani na solncu in dežju. Toda rešitve iz Belgrada ni bilo.

Pred tremi meseci je zato šel posestnikov prijatelj vprašat na oddelek za krivično zaplenjeno blago, če je zadeva že rešena. Odgovore mu, da je zadeva še pri ministrstvu in čaka rešitve. 10. t. m. pa pride prijatelj zopet popraševati in kakšen odgovor dobi? Da je v Ljubljani zadeva ugodno rešena, da pa so jo poslali v podpis obmejni carinarji na Rakeku (kamor se je medtem preselila vrhniška carinarna) in da potem vso zadevo pošljejo ministrstvu. (Pred tremi meseci so pa rekli, da je že pri ministrstvu.) Voz pa medtem razpada in preden bo zadeva rešena, bo voz popolnoma razpadel.

To je centralizem.

In temu centralizmu so nas prodali slovenski samostojneži za Judežev groše.

Kakšna svoboda je to?

G. Etbin Kristan je govoril v zbornici tudi o svobodi vere. Rekel je: »Zahtevamo za vse verske organizacije svobodo, enake pravice.« Toda to svobodo si mora kaj čudno predstavljati, ko pravi v istem govoru: »Cerkev ne sme biti pripuščena v šolo,« ker »država nima nikakega interesa na tem, da vzgaja pravoslavne katoličane, muslimane ali žide, nego samo svobodne državljanke.«

Po socialističnih nazorih, ki so v tem oziru do pičice enaki z nazorji naučnega ministra Pribičevića, mora torej biti v ljudski šoli vzgoja — brez vere in brez Boga, ker drugače ni enakih pravic in za vse enake svobode.

Gospodje svobodomiselnici, vi ste brezverci in pravite, da imate pravico otroke brezversko vzgajati in istotako zahtevati, da se tudi v šoli vaši otroci vzgajajo brez Boga in vere. Dobro! Toda obenem zatrjujete, da morajo imeti vsi državljanji enako svobodo in enake pravice. Torej imajo tudi katoliški, pravoslavni, muslimanski starši pravico zahtevati, da se v šoli vzgajajo po njihovi veri. Torej če zahtevate vi za svoje otroke brezverske šole, jih lahko imate. Pravico imate tudi, da vam država te šole podpira in vzdržuje. Avnotako pa imajo verni starši pravico zahtevati za svoje otroke verskih šol in tudi pravico, da država te šole podpira in vzdržuje. To je enaka svoboda za vse, enake pravice.

Ali mislite, da je vaša morala brez vere, katero zahtevate v šoli za vse otroke, tudi za otroke vernih staršev, večje vrednosti kot krščanska morala? V teku dvestoletne zgodovine se je pokazalo ravno nasprotno. Torej svobodno vam: zahtevajte za svoje otroke državno šolo za brezversko moralo, mi zahtevamo za svoje otroke drž. šolo s krščansko moralo. Svoboda za vse, enake pravice vsakomur!

G. Kristan pravi: »Vse vere naj uživajo pravico, da se organizirajo kakor vsako drugo društvo, naj imajo pravico svobode tiska, pravico, da izdajajo svoje knjige, in naj imajo cerkve svoje šole, kjer naj svojo deo poučujejo. Torej! imajo naj enake pravice in nič več!«

Dobro! Toda vprašamo: ali so to enake pravice, če država ustanavlja samo brezvercem državne šole, ki jih morajo plačevati v ogromni večini verni starši, medtem ko bi morali verni starši za svoje otroke sami zidati in vzdrževati šole za versko vzgojo? Kje so tukaj enake pravice? Država naj zida šole brezvercem in vernim državljanom, ali pa nobenim in naj si jih prvi in drugi ustanovljajo sami, država pa naj obojne — če imajo seveda zadostno število učencev, kolikor jih mora pač biti za popolno šolo — podpira.

To bi bile enake pravice za vse, in takih pravic bomo tudi zahtevali.

To je v resnici svoboda, enaka za vse. Zato je tudi v najnaprednejših državah, kakor so n. pr. Nizozemska, Danska, Belgija, tako urejeno. Tako bo vsak oče lahko vzgajal otroka v tisti šoli, v kateri bo sam hotel in bo plačal samo enkratni šolski davek.

Na ta način bo v šolah lep mir in velik napredek, kakor prav posebno to kaže Nizozemska. Tudi stroški za šolo niso nič večji. Nasprotno: na Nizozemskem, kjer imajo najnaprednejši šolski zakon, kar jih je na svetu, stane šolstvo primerno manj kot na Francoskem, kjer je vpeljana brezverska šola, kot jo pri nas želita g. Kristan in Pribičević.

Toda o tem drugič.

Torej enako svobodo za vse!

Veličastno orlovsko slavlje.

Ljubljanski šentpeterski Orli so obhajali pretetko nedeljo veličasten praznik. Proslavljali so desetletnico obstoja šentpeterskega Orla. Slavlje je bilo tako sijajno, da je cela Ljubljana stala pod vtisom orlovske slavnosti.

Na predvečer se je pomikal iz Ljudskega doma nepregledna množica z godbo in plamenicami proti št. Petru k stanovanju predsednika br. L. Tomažiča, ki od prvega početka predseduje šentpeterskemu Orlu. Množica mu je prirejala prisrčne ovacije kakor tudi ustanovitelju župniku Iv. Petriču.

V nedeljo zjutraj pa se je razvil veličasten sprevod iz Medjatove hiše na Dunajski cesti k št. Peterski cerkvi. Do 1500 Orlov in Orlic, deškega in deklškega naraščaja, 200 narodnih noš z dvema godbama je tvorilo sprevod. Na čelu je jezdiло 42 Orlov na konjih Ljubljancani, kateri prisegajo na liberalne liste, so strme gledali to množico. Mislili so, da Orlovstva sploh nič več ni, sedaj pa so se prepričali, da je Orlov vedno več.

V cerkvi Sv. Petra je imel govor vseučiliški profesor dr. Rožman, sv. mašo župnik Janko Petrič. Po sv. opravi se je sprevod zopet pomikal na Dunajsko cesto, kjer so imeli telovadci in telovadkinje vajo za popoldanski nastop.

Popoldan je 3000 glava množica napolnila dvorišče Medjatove hiše. Izvajale so se letošnje proste vaje z veliko točnostjo in spretnostjo. Posebno so se odlikovali telovadci na orodju.

Zvečer do odhoda vlakov se je vršila v veliki dvorani hotela Union prosta, neprisljuna zabava. In kar moramo posebno

pohvalno omenjati: Povsod veseli obrazi, nikjer nobenega sledu kakšne pijanosti ali razuzdanosti.

Bog daj orlovski misli čim mogočnejši razvoj! Če rešimo mladino iz krepeljv propalih svobodomiselcev, smo rešili slovenski narod.

V Belokrajino!

Belokranjski orlovski tabor 19. junija v Črnomlju obeta veliko udeležbo. Prav je, da se zbere naša mladina in tako tudi javno pokaže željo po izobrazbi. Taboru bodo utisnile sijaj posebno naše narodne noše in šege, katere so lastne samo belokranjskemu ljudstvu. Posebno zanimivi bodo skupinski vozovi iz Vinice, dalje »Zeleni Jurij«, Kresovanje, svatba itd.

Sporod je sledeči: V soboto zvečer ob 10. dohod tekmovalcev. Bakljada. V nedeljo zjutraj ob 5. budnica in začetek tekme. Ob 10. dohod vlakov, sprevod, ob 11. sv. maša na trgu, katero daruje prevzvišeni g. dr. Karlin, tržaški škof. Ob 3. javna telovadba v prijazni dolinici zunaj mesta. Pri celi slavnosti sodelujejo: Salezijanska godba iz Ljubljane, mestna godba iz Črnomlja in semiška. Belokranjsko ljudstvo in sploh Dolenčici, pokažite, da je to vaš prvi praznik!

Razgled po svetu.

POPOLN SPORAZUM,

tako poročajo vladni časopisi, je dosežen med našo državo in Italijo. Smo namreč zopet enkrat pestene opeharjeni. Toliko časa so se pletla razna pogajanja s Italijo, dokler naša vlada ni zopet dovolila Italiji vsega, kar je hotela. Da bi namreč luka Baroš ostala v naših rokah, kar nam po mirovni pogodbi itak gre, je Jugoslavija Italiji dovolila, da samostojno Reko zasedejo italijanske čete. Italija sedaj zato blagohotno (!) izprazni naše Dalmacije. Lep sporazum je to — ne res?! — Drugače v Italiji ni nič posebnega. Te dni so sestane parlament. Da bi se vadržal na krmilu, je Giolitti za poslance pripravil nekaj sladkih obljub. Dromimo, da bi se mu posrečilo. Tudi naši gorški poslanci so že odšli v Rim. Zahtevali bodo za Geriško popolno avtonomijo. Ne bodo pa poznali popolnih sporazumov, kakor jih pozna vlada naših samostojnežev in demokratov.

VSAK ZASE.

V Nemški Avstriji je vsled znanih volitev nastala takorekno cela babilonska zmešnjava. Tirolska in Solnograška sta volili, Štajerska voli sedaj, gospodje s Koroškega pa letajo od vlade do vlade in prosijo, naj vendar prenehajo s volitvami, sicer bo Jugoslavija požrla Koroško. Na Dunaju ne morejo sestaviti nove vlade ali pa jo nočejo, da tako vsak po svoji glavi lahko dela, kakor se mu sljubi.

KOMUNISTIČEN KONGRES.

Te dni se bo vršil v Moskvi na Ruskem velik komunističen kongres. Razne države bodo tam zastopane. Tudi iz Jugoslavije je ušlo preko meje precej komunističnih zastopnikov. Naši vladi to seveda ni všeč, ker ve, da je komunisti ne morejo pohvaliti, če hočejo biti odkritosrčni.

ZAKLADA IŠČEJO.

Ko je pred 100 leti Napoleon s svojo vojsko bežal s Rusije, je dal med potoma na Poljskem v neko jezoro pogrezniti 40 milijonov zlatih rubljev in veliko kanonov. Poljaki so sedaj pričeli misliti, kako bi ta zaklad dvignili. Prav dosti naj nikar ne upajo. Raje naj se malo manj vojskujejo in več jih tudi pravici puste do veljave. Tako bodo prihranili mnogo milijonov.

V LASEH SO SI

zavezniki radi Gornje Šteizije. Francija vedno bolj tišči, da mora ta dežela pripasti Poljski. Nasprotno pa se Anglija in Italija mnogo prizadevata, da bi jo ohranili Nemčiji. Miru v tej deželi še vedno ni.

NOVA ZVEZNA REPUBLIKA.

Tista turška vlada, ki se bojuje z Grki, ustanavlja novo turško državo. V tej državi bodo združene tri sedaj obstoječe. Urejena bo tako, kakor je Rusija in bo s Rusijo v najbližjih prijateljskih zvezah.

CESARJA BI RADI.

Na Kitajskem zadnje čase nekaj vre. Na površje je menda prišla struja, ki bi rada, da bi Kitajsko vladali cesarji. Pravijo, da se že pripravljajo izbirajo vojsko, da bi se jim kdo ne postavil v bran.

Širom domovine.

ZALOG PRI KOMENDI.

V Zalogu je soglasno izvoljen županom Franc Steren, od nekdanj vnet pristaš SLS. Že 14 let županuje Franc Steren vsestransko vzorno in požrtvovalno. Koliko zaupanje in spoštovanje uživa v občini, kaže njegova zopetna izvolitev in skromna nedeljska slovesnost, prirejena na čast županu. Domače pevsko društvo mu je po odpeti »Lepa naša domovina« v družbi odbornikov in občanov pridelilo prisrčne ovacije.

RAKA PRI KRŠKEM.

Naše občinske volitve so se vršile v znamenju podkupovanja s šnopom, vinom in tobakom. Zmagali so slabostojneži s nezatno večino 13 odbornikov, mi smo jih pa dobili 11. Slabostojneži se bahajo s svojo zlatnoc zmagajo, pa je zmagala pravzaprav pijača in zvijača, ne pa pamet in razsodnost volivcev. V resnici to ni nobena zmagaja, ker so od volitev v konstituanto nazadovali za 47 glasov, mi pa napredovali za 42. Ljudje jih zapuščajo kakor mravljinel pogorišče. Tako jih je zapustil tudi predsednik krajevne odbora SLS Alojzij Tomažin, ki je spoznal svojo zmoto, in pristopil zopet k naši stranki, ker je značajen in odkritosrčen možak. Ker je bil prejšnja leta že trikrat župan, ima dosti skušnje in perna liberalce in samostojneže. — Za slabostojneže so se posebno trudili in noč in dan agitirali raški Sokoli, kolikor jih je še. Sokol nima posebne sreče v našem okraju. V Krškem so se zlegli pod dimnikom pa so na svoje toplo gnezd kmalu pozabili, se raskropili na vse strani, dimnik je pa ostal osamljen. Na Raki je pa Sokole vabil golob in jih zvalil blizu sto. Pa kaj so hoče, golob je pohlevna, nežna tičica, sokol je pa tica roparica, ki ne pozna hvaležnosti, zato je kakih 60 sokoličev-speljantkov zapustilo svojega očeta, in zato se golob sedaj žalostno ozira za nehvaležnimi ubežniki. Za plašilo, da jih je devet mesecev grel pod svojimi peroti, je pa mlad sokolič zasadi v neki gostilni svoje roparske krepelje golobu v njegovo slabotno hrbtišče, in bi ga bil tudi rastgal, ako bi mu drugi nepristranski tiči ne bili tega ubranili.

HINAVŠČINA SAMOSTOJNH.

Bilo je na zadnjem shodu samostojnih pred volitvami v konstituanto v Žužemberku. Shod je spravil v tir znani žužemberški liberalce notar Carl. Dasi ne pod svojim imenom, je povabil ljudi in govornike. Tudi sam se je udeležil shoda in je stal blizu govorniškega odra. Govornik, mesar in gostilničar Pucelj, je govoril megočno in krilil s rokami po zraku: »Kmetje skup! Mi ne maramo ne duhovnikov, ne advokatorov, ne notarjev in drugih enakih, ti so naše pijavke, ki nam izsesavajo kri.« Ljudstvo ploska; če notar tudi, ni bilo opaziti. Videlo se je pa, da ni prav nič užaljen. Vse to je bilo seveda domenjeno. Popoldne po shodu sta sedela v gostilni pri Jeršetu pri isti mizi notar in Pucelj in si napivala, češ, imenitno vlečemo kmeta. Kmetje, kdaj se vam bodo oči odprle?

SKOFJA LOKA.

Volitve, pri katerih so liberalci in samostojni cincarji popolnoma pogoreli, so za nami. Bredvoma je treba ta lepi uspeh pripisati nele močastosti in značajnosti volivcev, ampak tudi izobrazbi in do-

bri organizaciji, ki je pri nas dosledno izpeljana. Zlasti uspešno in neumorno deluje naše izobraževalno društvo s svojimi odseki. Uvedla so se v društvu redna nedeljska predavanja o tekočih političnih in društvenih dogodbah, pri katerih dobe člani vpogled v vse važnejše dogodke med tednom. Društvo je naročeno na 18 časopisov in revij, ki so članom dnevno na razpolago. Pa tudi zabavni del društvenega delovanja je jako lepo uspel. Naš dramatični odsek je vprizoril v letošnji sezoni 17 predstav, ki so bile vse jako dobro obiskane. V društvu se je sestavil pevski odsek, ki šteje 26 članov in članice. Društveni odbor se pripravlja, da priredi prihodnji mesec organizatorični tečaj za vsa izobraževalna društva v okraju. Natančnejši spored se bo še pravočasno objavil.

BEGUNJE PRI RADOVLJICI.

Našo občino bo še dalje vodil naš dosežani župan g. Jožef Reaman. »Puc«, svest pristaš SLS, kateri pripadata tudi oba podšupana v Begunjah iz Podgoro, 3 svetovalci se samostojni. Dasi so odborniki razdeljeni v 3 stranke: SLS, SKS, JSDS, je vendar upanje, da bodo delovali složno v prosep občine. Vsaj začetek je ugoden: Predlog naj se zahteva avtonomija Slovenije, je bil sprejet soglasno, brez kaknega ugovora. Ravno tako je ves odbor sklenil, da se vsakemu gostilničarju naloži taksa za prireditve plesa, določila so je tudi za tuje zdraviliška taksa. Sprožila se je misel, prirediti kako veselico, da bi se s njenim donosom pokrili vsaj del občinskega dolga.

Tedenske novice.

Politične.

p Prazna zbornica. Komunistični poslanci so zahtevali od vlade, naj jim zopet dovoli organizirati se in izdajati časopise. Ker vlada na to niti odgovora ni dala, so komunisti zapustili zbornico. Ker bo čez nekaj dni študi Jugoslovanski klub odšel iz konstituante, in so tudi zemljiniki na tem, da gredo iz Belgrada — vse radi smrdeče propalosti vladnih strank (to so liberalci, radikalci, samostojneži in muslimani), se bo zbornica skoro popolnoma izpraznila. Ostali bodo samo še Srbi, trije Hrvati ter slovenski samostojneži. In ti ljudje bodo sklepali ustavo!

p Udarec za udarcem. Druga za drugo sklepajo slovenske občine resolucije za samoupravo Slovenije. Belgrajska vlada tako sramotno, nemarno in koruptno upravlja svoje posle, da bo pri nas vse gospodarsko in kulturno življenje zastalo, če se tem gospodom ne vzamejo vaveti iz rok. Resolucije občinskih odborov so kakor udarci, ki bijejo neprestano na trhlo vladno stavbo. Čim več udarcev, tem preje se zruši. Zato ne odnehati: udarec za udarcem.

p Branijo se na vse kriplje. Liberalci in samostojneži vedo, da ogromna večina slovenskega ljudstva obsoja njihove belgrajske grdobije, zato se upajo vzdržati samo še s pomočjo centralizma (belgrajske vlade) na krmilu. Zavoljo tega naravnost divje pobijajo samoupravo. V Ljubljani izhaja list »Avtonomist«, ki sicer ni »klerikalen«, a odločno piše za avtonomijo. Liberalci se ga tako boje, da so na pošti nabrali imena vseh naročnikov in jih poslali v Belgrad. Če je naročnik slučajno uradnik, tedaj mu lete brca za brco iz Belgrada. Smo namreč v svobodni in demokratični državi.

p In taki naj nam komandirajo?!
 »Belgrajski dnevnik«, ki torej izhaja v Belgradu in mu klerikalci leže v želodcu, piše o Belgradu: »Mi preživljamo strašno dobo našega družabnega življenja. Vsak dan se pogrezamo v vedno večjo brezbriznost in nemarnost. Nič nas ne vznemirja, nič nas ne goni naprej, nič nam ni milo. Cel Belgrad nima vode — nihče se ne zgame. Ni stanovanj — nihče se ne upira. Draginja raste — nihče ne ugovarja, ampak vsi plačujejo. Javne hudodelce puščajo v miru — nihče ne zaropota.« — In kljub temu, da se Belgrad valja v blatu propalosti, so nas samostojneži prodali takemu Belgradu, da se še mi umočvirimo. Grše kupčije nad slovenskim kmetom še nismo doživeli.

p Strašno jim je hudo! Poraz, ki so ga doživeli samostojneži zaradi grdega izdajstva v Belgradu pri občinskih volitvah, je to gospodo popolnoma zmešal. Iz 22 odstotkov, ki so jih s trudom še dobili, bi radi napravili vsaj 35 odstotkov, in od 63 odstotkov Ljudske stranke bi jih radi požrili vsaj 14 odstotkov. No, no, se boste že navadili tudi še bolj neugodnih števil. Zakaj za ljudi, ki prodajajo slovenskega kmeta za izvoznice in milijone belgrajskega centralizmu, v Sloveniji ne bo več prostora.

Domače novice.

d Ljubljanski župan. Za ljubljanskega župana je bil izvoljen narodni socialist A. Pesek, za podžupana socialist dr. Perič. Za oba kandidata so glasovali: Ljudska, narodno-socialna, socialistična in komunistična stranka. Liberalni kandidat dr. Triller je z glasovi liberalcev in edinega samostojneža ostal v manjšini. Tako se je tudi v Ljubljani podrla liberalna trdnjava, ki so jo liberalci 40 let izkoriščali.

d Za župana v Mariboru je izvoljen socialist Viktor Grčar, za podžupana narodni socialist Ivan Roglič, za I. svetovalca dr. Josip Leskovec (SLS). Liberalci so popolnoma pogoreli in nimajo niti enega svetovalca. Tako sta se obe prestolni mesti Slovenije končno popolnoma otresli kapitalistično-liberalnega jarma.

d Največje občine v Sloveniji so padle v roke liberalcem, tako izjavlja minister dr. Kukovec v srbskem listu »Jedinstvo«. Dokaz: Ljubljana in Maribor, kjer liberalci niti ene šarže niso dobili.

d Za naš denar. Z brezmejno strogoštvom naše davkarije pritiskajo na kmeta, da plača visoko predpisani davek do zadnjega vinarja. Človek bi mislil, da bo ta denar uporabljen zaboljšanje gospodarstva in za razne koristne ustanove. Ne! Belgrajski list »Balkan« poroča, da je prosvetno ministrstvo dalo sokolskim društvom 400.000 K za zlet na Francosko. Drugi listi pa poročajo, da bo dobil vsak Sokol, ki se udeleži na Vidov dan sokolske prireditve v Osijeku — 2000 K podpore. Udeležilo se bo prireditve baje 10 tisoč Sokolov, kar znaša čez 20 milijonov kron, ki so si jih naši kmetje priborili v potu svojega obraza in jih s težkim srcem znosili v davkarijo.

d Sokolski duh. Iz Izlak nam pišejo: Ko je imel dne 5. t. m. Zagorski, Trbovelj-

ski in Hrastniški Sokol zlet tu sem se je prigodil sledeči slučaj. Pozno v noč se je vračal tudi Sirkov Rudl v izposojeni sokolski uniformi ginjen proti domu. Na mostu ob cesti je mirno sedel slaboumni berač — sunil ga je iz višine mostu v vodo in mirno odkorakal po tem plemenitem dejanju. Berač bi brezpogojno vzel konjec, ko ga ne bi nekateri, ki so prišli mimo po cesti ven potegnili. — Zdravo!

d Starši, prepovejte. Svobodomiselni učitelji uče šolske otroke sokolsko himno. Ker velja sokolska himna za bojni klic proti veri in Cerkvi, prepovejte otrokom peti v šoli to pesem. Če so svobodomiselni učitelji toliko neolikani in nasilni, da vsiljujejo otrokom, kar je proti najsvetejšemu prepričanju staršev, in če šolska oblast ničesar ne ukrene, potem se sami potegnite za svoje otroke. Če hoče imeti šolska oblast na vsak način boj v šoli, naj ga pa imal!

d »Kmetški list« sedaj izhaja v povečani obliki in brez denarnih težkoč. Belgrajske kupčije neso, čeprav ne ravno kmetu.

d Smrdi do neba. Belgrajsko propalost hočejo liberalci in samostojneži uvesti tudi pri nas. V Žužemberku je agrarni odbor razdelil zemljo tako po pravici, da je celo liberalna agrarna direkcija liberalno pritožbo morala zavrniti. Toda liberalci niso odnehali. Pritisnili so na direkcijo, da mora postopati strankarsko in res je na drugo pritožbo direkcija imenovala neko komisijo liberalcev in samostojnežev, ki naj razdele zemljo. In ti gospodje so razdelili tako: revnim invalidom in drugim skrajno potrebnim so jo vzeli, dali so jo pa bogatinom, ki so liberalno volili. Ljudstvo se pripravlja na povračilni dan.

d Ogabnost centralizma. Občinski tajnik v Šmartnem pri Litiji se je preselil s Koroškega v Jugoslavijo. Njegova roba leži na carinarni. On roma od časa do časa v Ljubljano, da bi že vendar enkrat gospodje rešili njegovo zadevo, a carinarji iz ubogega človeka norce brijejo. Tajnika pa že ta ponovna vožnja gori in doli stane čez 500 kron. Toda nad carinarji ima besedo samo Belgrad, ta pa sam še hujše norce brije iz nas kot ljubljanski carinarji. Toda kaj zato, da imajo le samostojneži svoje milijone, potem naj pa Slovenca vzame hudič ali pa centralizem, je precej vseeno.

— **P. n. županstva** širom Slovenije prosi založništvo »Družinske pratike« v Ljubljani, da mu čimpreje naznanijo more-

bitne spremembe v »Sejmih« oziroma napake, ki so nastale v tisku. Ker je naznailo pravih sejmov v veliko korist občin in občanov, smo prepričani, da bomo dobili več tozadevnih pojasnil. Tozadevno apelujemo tudi na naše somišljenike

d Tabor orlovskega posavskega okrožja v Cerkljah na Dolenjskem preložen na 3. julij. V vednost odsekom in vsem prijateljem katoliške mladine.

d 3. julija v Cerkljeh, kjer se zbere na javno manifestacijo naša mladež. Zanimanje za ta tabor je veliko, celo Ljubljana pošlje svoje zastopstvo.

d Kmetska zveza v Šmartnem pri Litiji vabi vse člane, da se udeleže občnega zbora Kmetske zveze, ki bo drugo nedeljo 26. t. m. po prvi sv. maši v društveni dvorani. Vabljeni ste tudi vsi naši somišljeniki, ker pride govornik iz Ljubljane. Obenem se tudi zahvaljuje načelstvo Kmetske zveze vsem volilcem SLS, ki ste pripomogli do tako častne zmage pri občinskih volitvah. Čast vam! — Načelstvo K. Z.

d »Društvo za varstvo otrok v Logatecu priredi v nedeljo, dne 19. junija t. l. ob 8. uri zvečer v prostorih katoliškega izobraževalnega društva v Dolenjem Logatecu petdejansko igro »Cvrček«. — Ker je čisti dobiček namenjen za revne otroke po v vojni padlih vojaki, se prosi mnogobrojne udeležbe.

n Smlednik. V nedeljo 19. t. m. ob pol 4. uri popoldne se igra v Društvenem domu lepa nova igra: »Studeneč tve vode«. Pravilica s petjem v petih dejanjih. Sodeluje tudi tamburaški zbor. Prijatelji mladine — vabljeni!

d Ljubljanska porota. Ivalid Alojzij Culkar je kot sluga poneverjal pri banki Slaviji. Obtoženec se je izgovarjal s silo. Obsojen je bil na eno leto težke ječe. — Ana Kic je kradla perilo in obleko. Dobil je dve leti. — Poslovodja litijskega socialističnega konsuma Karel Polanek je na debelo kradel v lastnem konsumu. Pravi, da so odborniki tudi popivali na račun zadruge. Revizija je dognala 175.000 kron primanjkljaja. Polaneka dolže poneverbe v vrednosti 33.825 kron. Porota je na splošno začudenje obtoženca — oprostila.

d Oproščena je bila pred ljubljansko poroto Emilija Verhunc, ki je pozimi ustrelila svojega moža. Ponoči sta prišla s plesa, začela sta se prepirati, mož je rekel, da bo ženo spodil in vzel k sebi svojo prejšnjo prilježnico, mož je pograbil za revolver, začela sta se ruvati, počilo je in mož je obležal mrtev.

— **Pozor čitatelji!** Preberite današnjo vrlo zanimivo prilogo in oglas Mednarodne banke d. d., Zagreb, Gajeva ulica 8, glede državne razredne loterije.

Gospodarski obzornik.

CENE.

g Cene v Bački. Pšenica 1000 do 1020 K, koruza 400 K, svinjska mast 43 K, moka 0 14 K 80 v do 15 K, mekinje 380 K.

g Cene v Novem Sadu. Pšenica 1000 do 1020 K, ječmen 520 do 540 K, koruza 390 do 410 K. Moka št. 0 14 K 80 v.

g Mariborski trg. Na zadnjem svinjskem semnju so bile sledeče cene za 1 kg

žive teže: Plemenske svinje 26 do 30 K, polpitane 28 do 30 K, šest do osem tednov stari prešiči 150 do 300 K, večji spomladanski 400 do 500 K, jesenski 600 do 1000 K.

g Žitni trg. Zanimanje inozemstva, posebno Nemčije, za našo koruzo traja tudi še naprej, čeprav so cene na domačem trgu dosti visoke, tako da pride zelo težko do kupčije. Cene moke, pšenice in ovsa so

jako visoke, da jih je nemogoče prodati v inozemstvo. Za drugo žito ni zanimanja. Položaj na domačem trgu je čvrst. Nova žetev kaže dobro, posebno v Srbiji. Izgleda, da pridelovalec nima veliko zaupanja v novo žetev, ker drži še vedno pšenico in je ne prodaja.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	30. maja		1. junija		4. junija	
	K	v	K	v	K	v
ameriški dolar	130	—	142	—	142	—
avstrijska krona	—	23	—	22	—	23
češkoslovaška krona	—	—	—	2	—	2
angleški funt	—	—	528	—	—	—
francoski frank	11	16	11	16	11	40
italijanska lira	6	96	6	90	7	03
bolgarski lev	1	56	1	61	—	—
carski rubel	—	—	—	32	—	30
grška drahma	—	—	—	—	—	—
nemška marka	2	14	2	16	2	14
rumunski lej	2	56	2	27	2	23
švicarski frank	—	—	—	—	—	—
poljska marka	—	—	—	—	—	—
mažarska krona	—	—	—	—	—	—

g Samo dinarska veljava. Namestnik finančnega ministra liberalca dr. Krizman je izdal kar na svojo pest naredbo, da se sme odslej računati vse le v dinarjih ne pa več v kronah. Ob priliki te naredbe bi pa vendar se drznili vprašati: Kdaj je naš parlament sklepal o tem, da je dinar vreden 4 krone? Kdaj o tem, da je pri nas plačilno sredstvo dinar ne pa krona? In ker o tej reči parlament ni sklepal, bi se vendar drznili še vprašati: Ali smo ustavna država, kjer naj odločuje ljudska volja?

g Poljska se potaplja v papirnatem denarju. Dne 10. maja je znašala vsota poljskih papirnatih mark 90 milijard, 150 milijonov 300 tisoč.

ŽIVINA.

g Izvoz goveje živine iz Mažarske. Budimpeštanski ministrski svet je sklenil ukiniti naredbo o prepovedi izvoza goveje živine, ki je bila v veljavi poldrugega leta. Z ozirom na to bomo imeli na trgu boj z mažarsko konkurenco. Naše blago, ki smo ga dobro prodajali, se bo najbrž vsled tega pocenilo.

PROMET.

g Zgradba železnice preko Tolmina. »Agenzia Stefani« prinaša poročilo ministrstva javnih del, po katerem bo železnica Gorica—Sv. Lucija podaljšana preko Tolmina do nove velike železniške proge, ki bo preko Predila vezala Italijo z Avstrijo.

g Prekop Donava—Solun. Neka angleška tvrdka je predložila naši vladi načrt za izpeljavo prekopa Donava—Solun.

TOVARNE IN PODJETJA.

g Veliko tovarno za oljčno olje namestavajo zgraditi v Dalmaciji.

g Veliki svinčeni rudnik v Mežici so kupili Angleži.

RAZNO.

g Kmetijsko predavanje v Celju bo v nedeljo dne 19. junija t. l. ob 9. uri dopoldne v salonu gostilne celjskega Narodnega Doma. Predaval bo dipl. agr. A. Jamnik o razvoju rastlin, njih hranitvi in o sredstvih

za doseg večje produktivnosti. Kmetovalci, udeležite se tega podučnega predavanja!

g Naše gospodarske zveze s Češkoslovaško. Pred nekaj dnevi je došel v Belgrad češkoslovaški poslanec, predsednik trgovske in industrijske zbornice v Bratislavi, da sklene ožje trgovske stike med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Tozadevna posvetovanja se vrše na češkoslovaškem konzulatu v Belgradu.

g Petrolej so našli južno od Gradca v globočini 540 metrov. Plast zemeljskega plina in olja je debela 12 do 15 metrov.

g Letošnje zborovanje »Glavne združne zveze« se vrši meseca avgusta v Ljubljani. Na zborovanju se bodo vršila predavanja o načrtu združnega zakona, o kreditnem združništvu, o štednji in njenih oblikah itd.

g Stavka rudarjev v Avstriji je končana. Rudarji sicer niso dosegli tega, kar so zahtevali, vendar so jim podjetniki plače znatno zvišali.

g Avstrija je dolžna 170 milijard. Skupni dolg republike Avstrije znaša 170 milijard kron, od česar odpade na dolg stare Avstrije 50 milijard.

g Dobava gorilnega špirita. Urad za pospeševanje obrti namerava prevzeti večjo množino denaturiranega (gorilnega) špirita, katerega bo oddajal na debelo iz skladišča izven mitnice in na drobno pri trgovcu v mestu. Interesenti obrtniki naj takoj priglasijo svoje potrebščine na Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani najkasneje do 18. t. m.

g Kmetijski pouk po deželi bo poverjeništvu za kmetijstvo po možnosti podpiralo in ga prirejalo ob nedeljah in drugih priložnih dnevih. Kmetijske podružnice, združbe, županstva in drugi v poštev prihajajoči interesenti, ki želijo dobiti za svoje prireditve kmetijske predavatelje, naj se obrnejo pravočasno na poverjeništvu za kmetijstvo in naj naznanijo, kdaj in za kake prilike želijo dobiti predavatelja. V prošnji, ki naj bo primerno podprta, naj se navede tudi, ali se ima vršiti predavanje jutraj ali popoldne. Interesenti morajo preskrbeti voz od zadnje železniške postaje in skrbeti tudi za zadostno udeležbo od strani kmetovalcev. Prošnje na poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani je treba pravočasno predložiti, najbolje en mesec prej, da bo mogoče vse pravočasno ukreniti in objaviti.

g Stavka rudarjev na Hrvaškem je končana.

g Soli rabi Slovenija letno 12 tisoč 700 ton.

g Delavske plače v Ameriki. Ker cene v Ameriki še vedno padajo, so sklenili podjetniki znižati plače zidarjem in tesarjem, ki so doslej imeli plače za vsako uro po 1 dolar. Zidarji in tesarji s tem niso zadovoljni.

g Žetev v Nemčiji in Italiji. V Nemčiji upajo, da bo letošnja žetev taka, kakršne ni bilo že veliko let; izredno dobro pa kaže pšenica in rž. Tudi v Italiji kaže dobro, razen tega pa je letos posejane zemlje več, zato upajo, da bodo pridelali za 12 tisoč ton žita več kot pa lanskega leta.

Sušenje zelenjadi.

Zel bi podati našim gospodinjam nekoliko migljajev o sušenju zelenjave, kar je v naši domovini še malo razširjeno.

Sveža zelenjava se nam večkrat pokvari, posebno poleti, ko je imamo preveč, pozimi smo pa omejeni le na kislo zelje in kislo repo. Zelenjava je neobhodno potreben del človeške hrane. Skrbeti moramo, da imamo tudi pozimi dovolj zelenjave.

Sušenje je najcenejše konserviranje, oziroma preserviranje v gospodinjstvu. Pri nas je poznano sušenje sadja, sušenja zelenjave pa naše gospodinje le malo poznajo.

Sušiti moremo pretežno večino naših zelenjav. Špinačo, fižol, grah, vse vrste glavnatega zelja, razno korenje, krompir, paradižnike itl. Za sušenje nesposobne so samo redkve, kumare in solate.

Če hočemo zelenjavo sušiti, jo moramo prej očistiti, zrezati in tako pripraviti, kakor jo pripravimo za kuhanje. Ko smo jo tako pripravili, jo popravimo, ali boljše rečeno — kuhamo v vreli vodi kakih 5 do 10 minut. Kjer je pri rokah parilnik, se zelenjava opari v parilniku. Popariti se pa ne smejo paradižnik, špinača in peteršilj. To se samo zreže in tako suši.

Nekatere gospodinje oparijo tako, kar se mi zdi zelo prikladno —, da zavežejo zelenjavo v čist prt in jo držijo 5 do 10 minut v vreli vodi.

Ko smo zelenjavo oparili, je ocedimo in razložimo po sušilni lestvi in postavimo na štedilnik, oziroma na peč. Večje množine sušimo na sušilnicah. Ko je zelenjava posušena, jo postavimo za en dan na zrak, potem pa jo shranimo v suhih prostorih. Tako posušena zelenjava se dolgo drži in je okusna. Preden jo skuhamo, jo namočimo v vodo, kda se odmoči, potem pa jo skuhamo in pripravimo, kakor svežo zelenjavo.

Gospodinje, poskusite in videle boste, da boste imele pozimi dovolj zelenjave na razpolago, posebno še ono, ki bi se vam poleti pokvarila. Simič Davorin.

Vrboreja in pletarstvo.

Govoreč o umnem pletarstvu in vrboreji, moramo priznati, da se je oboje začelo pri nas šele razvijati. Sedanje stanje se ne da niti z gospodarskim, niti s strokovnega in kupčijskega stališča zagovarjati, našemu ljudstvu v prid bi bilo, ko bi poklicani faktorji kaj ukrenili za izboljšanje pletarstva in vrboreje.

Pletarska vrba se pri nas skoraj nikjer primerno ne goji. Po zahtevah umnih vrbovih nasadov je pri nas v Sloveniji še zelo malo, in pletarji so navezani večnoma na divje vrbe. Te se pa velikokrat nepravilno režejo in vežejo tako, da je težko dobiti lepega materiala za lepše blago. Ker se pletarstvo nekoliko razvija, nam ne bo domača vrba zadostovala, ako ne bomo napravili primernih vrbovih nasadov. Navezani bomo na uvoz tujega protja, ki pa je danes zelo drago. Pletarji kupujejo najrajši pomladi rezano protje, ker odgovarja pletarskim zahtevam. Jeseni rezano protje ni tako dobro in trpežno.

ker ima velik stržen in malo lesa, pa tudi ne visoke cene. Vedno večja poraba protja in rastoče cene so povzročile, da so se ljudje začeli zanimati in pečati s pletarstvom in vrborejo. Zelo dobro bi bilo, da bi tudi Kmetijska družba in urad za pospeševanje obrti kaj več storili za to obrt. Kako lepo bi uspemale lahko pletarske šole v nekaterih krajih na Dolenjskem in na Štajerskem ter Prekmurju, kjer je dovolj vrbe.

Posebno dobro bi se vzdrževala kaka pletarska šola v Brežicah, kjer je dovolj protja. Ali žal, da se iz Brežic izvozi vsako leto več vagonov protja, ki bi se lahko porabilo doma in bi revnejši ljudje imeli dovolj zasluzka. Prednost je, da se lahko vrbe sade v takih krajih, ki so za druge pridelke zelo neplodni. Takega sveta imamo dovolj, n. pr. ob vodah, kjer je peščena zemlja. Kakor vrboreja je tudi pletarstvo vir zasluzka za ubožnejše ljudi. Za navadno blago se uporablja divje protje, s katerim razpolaga samo tisti, ki ima svoje vrbove nasade.

Pletarstvo delimo v tri vrste: fino pletarstvo, stolčno pletarstvo, pohištveno pletarstvo. Za vsako teh vrst pletarstva je treba ročne vaje in rečki so strokovnjaki, ki znajo delo vseh treh vrst. Splošno pa je ta obrt pri nas še zelo malo razvita. Poglejmo na Češko in Moravsko, kako lepo uspeva pletarstvo in vrboreja. Cele vasi se pečajo s to obrtjo in imajo lep zasluzek moški in ženske. Izvozi se protja in gotovih pletarskih izdelkov iz Češkega za več sto tisoč. Pred vojno so bile pri nas večinoma samo češke in gališke pletenine v prodajalnah. Ker imajo Čehi mnogo strokovnih pletarskih šol, zato se vidi tudi lep uspeh. Kaj pa pri nas? Imamo v celi Sloveniji samo eno pletarsko šolo, in sicer v Radovljici. Pokazal se je uspeh na tej šoli, zato so se ljudje začeli bolj zanimati za to obrt. Da se povzdigne pletarstvo, je treba strokovnjakov. Ustanovilo naj bi se v Ljubljani centralno vodstvo vseh pletarskih šol (posebni oddelek na obrtni šoli). Vodja naj bi bil pletarstrokovnjak. Temu vodstvu naj bi bile podrejene vse pletarske šole. Nakupoval bi se lahko skupni material in razdelil po potrebi šolam, vodil skupne račune in ustanavljal nove šole v primernih krajih.

Popotni pletarski tečaji naj bi se ne prirejali. Zakaj ne? Ker v tečajih se ne bo nikdar izučil dober pletar, ampak ko konča tečaje, prične delati, a ker še ni dobro izvežban, pokvari še drugim dobrim pletarjem zasluzek. Izdeluje slabo blago in ga tudi ceneje proda, dober pletar pa ne more dobrega blaga prodati za tisto ceno kot slabo. Zato naj se rajši ustanavljajo strokovne pletarske šole, ker v šolah imajo učenci priliko se v vsem dobro izučiti. Bili so že taki tečaji na Kranjskem, pa ni bilo videti posebnega uspeha.

Za vse obrti se je že kaj naredilo, samo za pletarstvo se do sedaj še ni, upamo pa, da bode tudi za pletarstvo vlada dala primerno vsoto, da se malo povzdigne in oživi.

Ternej Cundrč.

Vsaka hiša, v kateri je kak član Kmetijske zveze, mora imeti „Domoljuba“, kmetjsko glasilo.

Listek.

Bog se ne pusti zasramovati

Povest.

(Dalje.)

»Da, ljubi Hamerdul, je ta prikimal. Če je pred nami, ne more biti za nami.«

»Dobro, če je tako, sem zaenkrat zadovoljen.« je rekel Flečer. »Upajmo, da te ... Paute zvabimo v past; potem pa naj jih ...«

Sledila je zopet ploha kletvic, o katerih bo najbolje, da molčimo. Za temi je navezal pripovedko nekaterih doživljajev, iz katerih je bilo vsakomur na mah jasno, da sta bila oba Flečerja navajena Indijance smatrati za bitja, ki se morajo iztrebiti iz obližje zemlje. Koliko rdečkožev je moralo težiti njihovo vest!

Ker smo hoteli zmanjšati presledek, ki je bil med nami in našimi nasledovalci, smo cele štiri ure čakali na istem mestu; potem se je Vineton s svojimi sedmimi možmi odpeljal. Mi drugi pa smo poskrbeli, da bi Pauti takoj pri prihodu že oddaleh lahko spoznali, da je brod tukaj postal in da smo tudi mi jezdeci tukaj zasedali za oddih. Ko smo —kar je seveda samoposebi umljivo— Old Kursing Drija izvlekli iz skrivališča, smo zapustili ta kraj.

Smer našega potovanja nas je vodila deloma ob reki deloma pa tudi daleč proč, dokler nismo prišli v poznem popoldnevu v tako ozemlje, kjer je mogel biti samo breg reke naš vodnik. Za nami je ležala široka, skalnata ravan, na levo reka, pred nami pa so se polagoma vzdigovale gore z navpičnimi stenami, med katerimi se je izgubljala reka. To je bila soteska, v katero smo hoteli vjeti Paute. Vprašanje pa je bilo, če bodo nasledili naši zvižaji.

Da jih zvabimo, sem se pogovoril z Vinetonom, da se tu ustavimo, dokler nas ne vidijo; komaj smo čakali četrte ure, ko zagledamo jezdeca, ki je dirjal ob reki navzgor. Bil je Navajo, ki nam je sporočil, da so njegovi vojniki že došli in se tako postavili, kakor jim je Vineton ukazal. Nato se je vrnil k svojim.

Cez malo časa smo že zagledali pred nami naš brod. Dal sem Vinetonu znamenja. Kakor sva se dogovorila na kar je on pristal ob bregu. Ker je na tem mestu tekla reka v ravni črti, je Vineton mogel prihod svojih nasledovalcev ravno tako hitro zaslediti kakor mi bližanje naših. Hamerdul je vprašal, če nas bodo Pauti sploh zasledovali; nato je Holbers pokazal s prstom v daljavo in zaklical: »Poglej, stari; tu vidiš, da ima Šaterhand kakor navadno tudi zdaj prav.«

Da, prihajali so. Velika četa jezdecev, močna gotovo dvesto mož! Mi smo še vedno čakali. Ko so nas zagledali, so se ustavili. V tem trenutku pa se je obrnila naša pozornost na reko, zakaj daleč zgoraj smo zapazili štiri, pet splavov. Tudi Vineton jih je videl in je odveslal ob brega, da se jim pokaže. Ko so ga zapazili so pospešili svojo vožnjo; medtem pa jo je tudi četa jezdecev hitreje udarila za nami. Povsem se je zdelo, da se nam bo načrt posrečil.

Jezdili smo naprej in sicer tako, da smo ostali zmirom z Vinetonom sporedno. Obrežne pečine so se dvigale vedno višje in višje in so se naposled tako približale, da je med njimi in med reko vodila komaj še pet metrov široka pot, ki je postajala celo vedno ožja. Bili smo v vzhodu soteske. Pazljiv pogled po pečinah navzgor me je prepričal, da se med njimi skriva oddelek Navajev. Jezdili smo v diru naprej med dozdevno nebotičnimi skalnatimi stenami, dokler nam ni zastavila pot skupina skalovja, za katerimi se je skrival drugi oddelek Navajev. Obstali smo ter razjahali in peljali svoje konje skozi ozke prehode. Poglavar rodu Navajev nas je pozdravil. Jaz sem mu izročil starega Flečerja z navodilom, da ga strogo da zastrážiti. Takoj nato je zavozil Vineton svoj brod na breg in se nam je približal. To je šlo seveda veliko hitreje, kod morem to pripovedovati, in že smo obenem zagledali visoko gori ob vzhodu v sotesko splave in jezdece bližajočih se Pautov. Bili so v pasti.

Pomeril sem s svojo težko puško in dva konja sta obležala mrtva. Strelil so grmeli med skal-

natimi stenami kakor topovi. Navaji so skočili iz svojih skrivališč; vseh robov, obronkov in razpoklin so bile videti puškinke cevi pripravljene na strel. Ko so Pauti na konjih to zapazili, so dali svojim ljudem na splavih znamenje, naj se takoj izkrcajo, kar se je takoj zgodilo, čeprav ni bilo to lahko izvršljivo. Tedaj so od obeh strani padli strelji, ki pa pri nas niso napravili nobene škode. Sovražniki so uvideli, da nam ne bodo mogli blizu in so se obrnili; ko so izginili, so priplavali mimo nas njihovi prazni splavi. Mi smo dolgo čakali in Pauti so se zopet vrnili, pa se niso upali toliko približati, da bi jih dosegle naše kroglice. Naš zgornji oddelek jim je namreč zastavil pot in so morali uvideti, da se nahajajo v naši oblasti. Medtem smo se mi tako razvrstili, da je vsak izmed nas imel lahko pripravljeno svojo puško, dočim so bili oni na ozkem potu v taki gnječi, da bi brez nevarnosti za lastne tovariše mogli rabiti orožje le oni, ki so bili v ospredju. Da bi ostali dalj časa v tej nevarni ožini — morda celo čez noč? Na to bi bilo neumno misliti. Bili smo torej preprčani, da uspeh ni več daleč.

Važna iznajdba.

Ruski inženir Bogatirov, ki je pribeljal pred boljševiki v našo državo in se mu-di v Belgradu, je izumil štedilnike, ki so štedilniki v pravem pomenu besede. Štedilniki, ki jih imamo sedaj v porabi, uporabijo toplote 5 do 10 odstotkov, ostala toplota se izgubi. Pri novih štedilnikih pa se izrabi 97 odstotkov vročine, izgubi se je le 3 odstotke. Kako so ti štedilniki sestavljeni? Od znotraj so iz pločevine (železnega pleha), od zunaj iz lesa, v sredi se pa nahaja snov, podobna brusilnemu kamnu, ki se sploh ne segreje in ne prepušča toplote in je torej nevarnost vsakega požara izključena. Ta snov v sredi zadržuje vso vročino v štedilniku. Vse je izdelano tako, da se ne izgubi prav nič toplote. Tudi vrata so izdelana iz te snovi. Od zunaj se toplota iz takega štedilnika prav nič ne čuti. Dimnik je pa urejen tako, da deluje, dokler se ogenj ne razgori. Nato se odprtina za dimnik zapre, tako da ostane vsa vročina v peči in ki deluje še 24 ur. Da se pri taki kuhi uporabi jako malo drv, da se zelo veliko prihrani na kurjavi, tega menda ni potreba še posebej omenjati. S temi štedilniki so delali v Belgradu poskuse ob navzočnosti strokovnjakov. Vsi poskusi so izpadli nad vse ugodno. Naj navedemo par poskusov. V taki peči so spekli celo jagnje v 1 uri in 6 minutah, za kar so vporabili 700 gramov drv torej niti 1 kg. Za 150 vojakov so skuhalo kosilo v dveh urah, za kar so vporabili 8 in pol kilograma drv. Dve štruci po 7 kg so spekli v 1 uri in 1 minuti ter so vporabili 850 gramov smrekovih drv. S temi pečmi se morejo greti tudi sobe, če se hoče. Na štedilniku so gotove odprtine. Te se odpro in toplota se razširi v sobi.

Koliko bi stali štedilniki danes? Tudi cena je v primeri z današnjo draginjo nizka. Po proračunu samega iznajditelja bi stal majhen štedilnik 300 dinarjev, večji pa 900 dinarjev. Take peči so po poročilih strokovnjakov zelo priporočljive in jih bo izdelovala nova tovarna, ki jo namerava zgraditi izumitelj Bogatirov v Zemun ali Belgradu.

Nadalje je izumil Bogatirov material za stavbe. Ta se napravi iz slame, zemlje, listja ali celo iz gnoja. Kakšno primes daje še temu materialu, to je njegova tajnost.

Tako izdelan material je lahek toda trd. Hiše se morejo ali sezidati kot z opeko, seveda so te plošče velike ali pa uliti kot s cementom. Take hiše so pred ognjem varne, ker ne gore. O ceni hiš inženjer Bogatirov ni mogel dati točnih podatkov, ali misli, da bi stala prtilična hiša, ki bi krila prostor 80 kvadratnih metrov in obsegala 5 velikih oddelkov, okoli 16 tisoč dinarjev. — O tej novi iznajdbi bomo poročali, ko bo znanega še kaj več, ker je to tudi za našega kmeta velike važnosti.

Varčna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljša in najcenejša.

PREKLIC.

Podpisana Marija Kržišnik, posestnica žena na Koprivniku št. 18, občina Oselica, obžalujem psovke »lažnjivec«, »brezverec«, »baraba«, katere sem izrekla napram Francetu Telban, posestniku in trgovcu na Savodnju, občina Oselica, ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od nadaljne tožbe proti meni.

Marija Kržišnik.

Preklicujem kar sem govorila o Ani Ster. Marija Hafner.

Mlad doslužen vojak,

star 28 let, obrtnik, se želi seznaniti v svrhu ženitve z gospodično ali vdovo brez otrok. Tajnost zajamčena. Resne ponudbe na uravo Domoljuba pod šifro »Sreča 2066«.

Kot

generalni zastopniki za Slovenijo

vštevili

Prekmurje in Medjimurje Mine- ralne Rafinerije delniške družbe na Reki

ponudimo po najnižjih cenah in prvovrstni kakovosti, pri manjšem odjemu iz komisijske zaloge v Celju, ter v celih vagonih iz tovarne v Reki: Gasolin, Ilgrolin, lahki, srednjeteški in teški bencin, nadomestek terpentina, petrolejski rafinat, olje za pogon Diesljevih motorjev, vulkansko olje za osi železniških vozov, olje Batsching, olje za vretena, vse vrste rafiniranih in destiliranih lahkih in teških maslinih olj, olje za cilindre in avtomobile, tovotovo masi, parafin, sveče, koks in asfalt.

Razpisuje se služba **organista in cerkovnika** v St. Juriju pod Kumom. Dohodki: 90 mernikov pšenice in rži; 8—10 mern. ovsu in nekaj bere v fižolu, pristojbina pri pogrebih, crnih p. mašah etc. Nastopi se služba lahko s 15. julijem t. l. Zupni urad v St. Juriju pod Kumom.

Sprejme se za takojšnji nastop priletna pametna in poštena **ženska** katera bi za družino 3 oseb kuhala in sploh vse gospodinjstvo vodila in se razumela tudi na vrtna dela. Ta dela lahko katera starejša oseba opravi. Naslov pove uprava Domoljuba pod št. 2015

Kupim

zlato — srebro

stara, zlomljeno,

F. Čuden — Ljubljana 22.

Prešernova ul. 1.

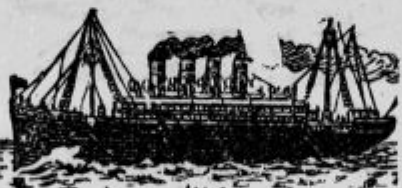
Družba „IMPEX“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

kupuje vse vrste

klavno živino in prašiče

po najvišji ceni.

Angleška parobrodna družba CUNARD LINE.

Odprava potnikov I, II. in III. r. reda preko TRSTA-REKE in CHERBOURGA v NEW YORK.

Sprejema naročila za prostore na parnikih za Grčijo, Anglijo in Ameriko ter obratno za Jugoslavijo.

Natančna pojasnila daje:

CUNARD LINE,

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 26.

2. državna razredna loterija

Prvo žrebanje

15. in 16. julija t. l.
5 premij!

100.000 srečk - 50.000 dobitkov
Absolutna sigurnost in državno jamstvo.

V teku pet mesecev izžrebalo se bo

69 milijonov 160.000 kron

brez vsakega odbitka v gelovem denarju.

Z eno srečko se more dobiti:

4 milijone kron, 2 milijona 499.000, 1 milijon 600.000, 800.000, 600.000, 400.000, 320.000, 280.000, 240.000, 200.000, 160.000, 120.000, 80.000 itd. itd.

Priporočamo sledeče, še noprodate srečke na izbrano:

94.655	94.690	98.819	98.848
4.209	8.009	12.958	14.477
15.454	15.498	18.570	24.666
29.808	34.723	36.468	38.759
44.832	49.516		

Cena srečk za vsako izbrano:

Cela srečka Dinarjev 48.— ali Kron 192.—	Polovica srečke Dinarjev 24.— ali Kron 96.—
Četrtnina srečke Dinarjev 12.— ali Kron 48.—	Osmina srečke Dinarjev 6.— ali Kron 24.—

Listo dobitkov brez odlašanja takoj po vsakem žrebanju! Hitra in točna postrežba. — Naročila iz cele države nasloviti na uradno Glavno kolekturo državne razredne loterije.

Mednarodna banka d. d.

(Oddelček razredne loterije.)

Nikolčeva ul. 7. Zagreb Sajeva ul. 8.

Telefon 11—19 in 23—98.

Naročila se izvršujejo samo proti predplačilu zneska.

Gospodarska zveza Ljubljana

Prvovrstno češko letno

blago za moške in ženske obleke

po izredno niskih cenah. Perilno blago v vseh vrstah na zalogi.
Na debelo! Na drobno!

Poroč. prstani
Double verižice
Stenske ure
Bužnice
Zemne ure
Uhani
Najstarejša trgovina ur, zlatarne in
srebrnice **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Prešernova 1.
Zahtevajte ponudbe!

Cosulich-Line

(prej Austro-Amerikans)

Trst - Amerika

prevaža potnike v New-York redno 3 krat
v Južno Ameriko po 1 krat mesečno. Pojs-
nila in prodaja vozni listov.

Simon Kmetec

glavni zastopnik za Slovenijo. — Ljubljana,
Kolodvorska ulica 26.

Kupujemo suhe gobe

priporočamo pa vse vrste semen za
poletje in jesen! — Sever & Komp,
Ljubljana, Wolfova ulica štev. 12.

ERJAVEC & TURK

: TRGOVINA Z ŽELEZNINO :
pri „ZLATI LOPATI“ preje
Hammerschmidt (Mühlseisen)
Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7,
— nasproti križanske cerkve. —
Zaloga cementa.

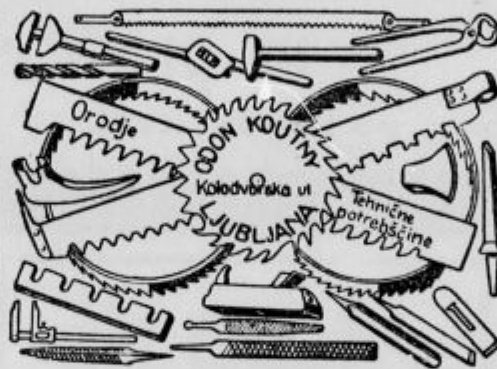
Prvovrstna

ES-KA KOLESJA

Najfineše predvoj-
no kvalitetno blago.

J. GOREC, Ljubljana

Gospodarska cesta 14.

Mrsi - podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljate moja
najbolje preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot
proti poljskim in hišnim mišim 12 K, za podgane 16 K
za ščurke, posebne močne vrste 20 K, posebna
močna tinktura za stenice 15 K, uničevalec moljev
10 in 20 K, prašek proti mrčesom 10 in 20 K, mazilo
proti ušem pri ljudeh 5 in 12 K, mazilo za uši pri
živini 6 in 12 K, prašek za uši v obleki in perju
10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na ze-
lenjadi (unič. rastl.) 10 in 20 K, prašek proti mravljam
10 in 20 K. Preprodajalcem popust.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Za spomlad in poletje

priporočamo svojo veliko zalogo različnega angleškega in češkega sukna, vol-
nenega blaga za moške in ženske obleke, različno perilno blago, kakor platno,
strome, cečirje, tiskanino v najnovejših vzorcih in bogati izbiri, dalje različne
volnene in šivane odeje za postelje, svilena, volnena in bombažasta robca za
na glavo itd. Opozarjamo tudi na raznovrstne ostanke po zelo znižanih cenah.

A. & E. SKABERNE, veletrgovina z manu-
faktornim blagom, **LJUBLJANA,** Mestni trg 10.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. v Ljubljani

posluje začasno v prostorih Za-
družne zveze, Dunajska c. 38|I.

Podružnice:

SOMBOR, MARIBOR, DJAKOVO, SPLIT.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lomar-
dira vrednosne papirje, kupuje in prodaja tuje valute
in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na
vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne
transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Poblaščen prodajalec srečk Državne Razredne Loterije.
**Izplačuje svojim klientom vsak znesek
brez odpovedi v gotovini.**